

Reisverslag Lübeck – groep 1 – 04 t/m 08 oktober 2021.

Inleiding:

Ik start met het schrijven van dit verslag op zondag 3 oktober, de dag voor vertrek. Allereerst de informatie vooraf dat Carla een groot liefhebber is van een dergelijke busreis en Andre het wel eens wil proberen, maar zeer kritisch staat tegenover deze manier van een trip maken. Hij houdt wel van het bezichtigen van allerlei bezienswaardigheden, maar niet met een gezelschap en niet met een bus reizen.

Erbij komt nog dat Andre zeer slecht loopt wegens vergevorderde artrose in de rechter enkel. Een mee te nemen vouwfiets moet in dat laatste oplossing bieden. Ondanks deze obstakels is de insteek om er iets moois van te maken.

Na het onderwerp vele malen te hebben besproken, is er dan eindelijk begin juli het besluit om eens te proberen met PolMarCo een reis te maken. Contact opgenomen met Izak (Andre en Izak waren in de beginjaren '70 directe collega's bij de Rijkspolitie in Wijchen).

Er was nog ruimte, maar alleen in groep 1, van 4 t/m 8 oktober 2021 naar Lübeck.

Groep 2 "zit vol". Dat komt slecht uit. Andre is 8 oktober jarig en dan wil hij zijn 70^e verjaardag vieren, want die heeft hij in 2020 moeten overslaan i.v.m. covid19. Dat zou betekenen dat hij zijn 70^e pas in 2022 kan vieren. Zo blijf je wel lekker jong, maar de geboortedatum in 1950 is toch altijd de grote verrader.

Er wordt uitwijk gevonden.

Inschrijven, een programma, een deelnemerslijst, reisinformatie e.d. ontvangen en dan is het wachten tot het moment van vertrek.

Intussen natuurlijk de reis al een paar keer gemaakt op internet. Het ziet er goed uit.

Lübeck belooft een prima verblijf voor de reis te worden.

Het eerste wat opvalt is dat Lübeck op de Wereld Erfgoedlijst staat. Om te vergelijken: De Bijlmermeer staat daar niet op.

Verder zien we nog een aantal zaken die niet in het programma staan en toch opmerkelijk zijn, o.a. dat een grote Duitser in Lübeck is geboren: Herbert Ernst Karl Frahm. Wie? Ja Herbert Frahm. Wij kennen hem beter als Willy Brandt. De naam die hij in oorlogstijd als pseudoniem had aangenomen. Hij was Bondskanselier van Duitsland van 1969 tot 1974 en Nobelprijswinnaar voor de Vrede.

In Lübeck is ook het Willy Brandt museum of Willy Brandt Haus. Er zijn veel musea in de relatief kleine (217.000 inwoners) stad. Ons spreekt het Grenzlandmuseum aan. Dat gaan we bezoeken, dat staat in het programma. Verder noteren wij de historische binnenstad en de Marienkirche, de Stadspoorten en de oude stadsmuren. We willen eigenlijk ook wel zien hoe de stad aan de monding van de Trave eruit ziet. We verzamelen mogelijk al wel teveel, zodat we in Lübeck nog keuzes moeten maken. Vanuit haar achtergrond in de bakkerswereld weet Carla dat Lübeck het centrum is van de marsepein, dat moeten we ook onderzoeken.

Een paar dagen voor vertrek belt Izak. Wat gaat hij melden? Gaat de reis niet door?

Nee, alles loopt als gepland. Maar Andre, wil jij samen met Carla een reisverslag maken.

Waarom is jouw keuze op ons gevallen? Wij, een stel waarvan de helft vooraf nogal kritisch is over zo'n reis en terwijl het voor ons beiden de eerste keer is dat we zo'n reis maken en voor de eerste keer met PolMarCo mee gaan.

Gewoon omdat Izak dat leuk leek. André noemt het misbruik van zijn tolerantie, maar stemt in. Vandaar dit verslag.

Een beetje lange inleiding, maar wat verder volgt zal chronologisch een weergave van de dagen en programmaonderdelen zijn en onze beleving daarvan.

Het volgende schrijf ik op 9 oktober, de dag na thuiskomst

Maandag 4 oktober 2021

Rond 08.00 uur vertrekt, de bus van Betuwe Expres op tijd vanaf het bedrijfsterrein in Herveld. Afgezien van Joke en Andre van Dorst en Izak kennen we niemand. Andere begroeten elkaar alsof het een reünie is.

De chauffeur stelt zich voor als Ron en wenst ons een prettige week. Kort en krachtig. De keer dat we eerder met een dagreis in een bus mee gingen was dit een heel verhaal met nutteloze informatie. Dit niet. Eerste indruk: Heel goed. Op naar Deurningen, naar Frans op den Bult. Daar stapten rond 09.30 uur nog 6 mensen in en dat maakte ons totale aantal van 46 personen inclusief de chauffeur compleet. Hé, daar was nog een bekende, Frits. Dat hadden we ook gezien op de deelnemerslijst. Daar heeft Andre ook samen dienst mee gedaan in Wijchen. Even na half 10 stond de tomtom richting 'Raststätte Dammer-Berge Ost'. Daar aangekomen probeerden we een lunch te bemachtigen, na (voor een aantal) eerst toiletgebruik. De dame van de 'Kasse', had kennelijk de instructies gekregen om vooral niet te snel te handelen, zodat het lekker druk leek bij de buffetten. Wat warm in ontvangst werd genomen was ruim afgekoeld, na het afrekenen. Vanaf de Raststätte, rond één uur verder, nu als doel ons Hotel in Lübeck.

Rond Half 2 kwam Izak langs bij iedereen. Wij dachten dat hij kwam vragen of er nog wensen waren. Nee, hij deelde papiertjes uit met cijfers erop. Er werd (gratis) BINGO gespeeld, en daarvoor waren deze papiertjes. Ineke, de mede-organisatrice van de reis, noemde met perfect heldere stem getallen. En als je alle getallen die Ineke opnoemde op je papiertje had staan, dan riep je 'bingo' en dan kreeg je een prijsje. Wij speelden nog nooit BINGO, maar hier was te zien dat we met een 'low-budget touroperator' op pad waren. De prijzen ademden een kleine waarde uit. Maar dat terzijde, het ging er natuurlijk om de reis over het toch wel saaie Duitse noordoosten wat korter te laten lijken. Dat heeft succes. We zouden om 17.00 uur bij ons hotel, het Hotel Tryp by Windham, in Lübeck zijn, maar er waren weinig files en de chauffeur reed onderweg geen schade, dat maakte dat we er al om 16.20 uur waren.

De sleutels van de kamers in ontvangst nemen, de koffers naar de kamer slepen, uitpakken en dan naar de bar voor het eerste (en volgende) drankje(s).

Wij hadden de pech dat wij een kamer troffen waar gerookt mocht worden, Tenminste dat dachten we gelet op de rooklucht die er hing. Maar het was bij ons nog zuivere lucht ten opzichte van de kamer tegenover ons, waar je de rooklucht echt kon snijden. Wij hebben een klein uurtje gelucht en de gebruikers van de kamer tegenover ons kregen een andere kamer. Daar moest eerst een schoonmaakbedrijf in. De manager van het hotel die kwam kijken, geneerde zich zichtbaar. Het was immers nergens toegestaan te roken. Ook ons werd een vervangende kamer aangeboden, maar wij konden er mee leven.

Na een drankje, werd rond 19.00 uur een perfecte maaltijd geserveerd. Nog een kopje koffie en voor sommige nog een drankje en iedereen zocht heel bijtijds zijn/haar kamer op.

Dinsdag 5 oktober 2021

Na het ontbijt (een zeer uitgebreid ontbijtbuffet), dat elke dag vanaf 06.00 uur gebruikt kon worden, reden wij 09.45 uur met de bus weg van het hotel. De bus werd bij de MUK (Musik und Kongreshalle) op de parkeerplaats gezet en te voet ging het de stad Lübeck in. Langs de Holstentor – voor de groepsfoto -met aan één zijde het opschrift CONCORDIA DOMI FRIS PAX (wat zoveel betekent als : eenheid voor binnen en vrede naar buiten) en aan de andere zijde de letters SPQL (wat staat voor SENATUS POPULUSQUE LUBECENSIS = de senaat en het volk van Lübeck), richting de Trave.

Wat jammer dat het weer ons niet goed gezind was. Het regende en dat zou het de verdere hele dag doen. Het volgende onderdeel was de rondvaart. Een boottocht rond de oude stad, door het kanaal en de haven. De schitterend bewaard gebleven oude panden aan de kaden, verraadden rijkdom in de stad reeds van vroege tijden.

Helaas zorgden wij met onze natte kleding voor een dikke laag condens op de ramen. Na afloop naar de Marktplatz om in de Ratskeller een (naar later blijkt) te stevige lunch te gebruiken.

Om 14.30 meldden zich 2 'Stadtführer'- stadsgidsen - bij ons. Een Duits sprekende, Herr Karsten Bartels en een Nederlands sprekende Meneer Jan Kruiswijk. Je mag kiezen met wie je mee gaat en zij voeren ons langs bezienswaardigheden en punten met vooral historische achtergronden. Afsluiting in de St. Petrikirche met beklimming (lift) van de toren. Zeer interessant in deze prachtige Duitse stad.

Na de rondleiding naar de bus die bij MUK staat (iedereen in Lübeck kent MUK, dus altijd te vinden). Even na half 6 waren we weer in het hotel. En een klein drankje, en dan aan de maaltijd. Izak had onderweg in de bus gevraagd om bescheiden te zijn met het opscheppen tijdens de buffetlunch, om zo iedereen een voldoende eerste gang te gunnen. Dit bleek een volkomen overbodig verzoek te zijn. Iedereen was van de lunch nog zodanig verzadigd, dat van het buffet meer dan de helft overbleef. Bijna een belediging aan de kok. Eerste dag van het verblijf vol.

Aan het verslag is een thema toegevoegd: Elke dag aan 1 deelnemer vragen wat hij/zij ervan gevonden heeft.

Deze dag zijn de vragen aan Ben. Ben: Boottocht in normale omstandigheden prachtig.

Normaal is er vanaf het water ander zicht op het land. Deze keer niet terug gevonden.

Mogelijk door het weer. Gesproken tekst was moeilijk te volgen. Mogelijk omdat het een bandje was. Daardoor stukken gemist. Goede lunch in de Ratskeller.

Mooie entourage en goede kwaliteit eten. Met NL-gids de stadswandeling gemaakt. De gids wist er veel van. Ondanks de regen er erg van genoten.

Woensdag 6 oktober 2021

Ontbijt net als gisteren. Om kwart over negen vertrokken. Met de bus naar museum Grenshus in Schlagsdorf. Klaus Peter Schott begeleidt ons. Hij is van de IPA. Hij zou dat gisteren ook al gedaan hebben maar toen was hij ziek.

Bij het museum kunnen we weer kiezen voor een Duitse (Herr Wolfgang May) of een NL-sprekende gids (Herr Folker Friedrich). Eén groep start binnen en de andere groep start het buitendeel, waarna gewisseld wordt. Hier wordt ons tot in detail verteld hoe 'het ijzeren gordijn' tussen DDR en BRD er uit zag vóór 9 november 1989. Vele kennen de muur in Berlijn, maar hier zagen we hoe het op het platte land was. Ook onderwerpen als afstanden van 'Sicherheitsgebiet' en 'Sperrgebiet' en 'soorten 'Ausweisen' diverse vormen van versperringen na elkaar, zodat toch maar niemand kon vluchten, kwamen aan de orde. Wij vonden dit uitermate interessant.

Na afloop kregen we allemaal een lunchpakket, dat we op diverse plaatsen op de P-plaats van het museum nuttigden. Dit was bijzonder gezellig (misschien wel meer geslaagd dan de lunch in de Ratskeller gisteren), vooral ook omdat dit buiten kon want vanaf deze morgen bedachten de weergoden ons onverwacht overdadig, met een redelijke temperatuur en volop zon.

Na de lunch naar Travemünde. Het deel van Lübeck – met haven - in het noordoosten van de stad, gelegen aan de Oostzee. Hier met een pontje de oversteek van de Trave gemaakt naar het (schier)eiland Priwall. Hier ligt sinds 1960 een oude 4 master (zeilschip) dat in 1911 werd gebouwd. Voor de liefhebbers: Een 4 master staal-bark vrachtschip. Dit schip bezocht. Het heeft de wereldzeeën bevaren. Het vervoerde vooral salpeter van Chili naar Europa. Sinds 1960 doet het dienst als museumschip. We zijn niet in de boot genomen. Het bezoek was zeer de moeite waard. Hierna werd de "thuisreis" aanvaard naar ons hotel. Tweede dag vol. Leerzame en ook leuke dag.

De vragen zijn deze dag aan Brigit. Brigit: Indrukwekkend bij museum Grenshus. Door kennissen in Oost Duitsland ken ik de verhalen, maar nu met opstelling van hoge hekken, mijnen, voetsporen-metingen, grachten e.d. werden verhalen meer werkelijkheid. Met pontje

leuk en de 4 master was imposant. Ik heb bewondering voor de chauffeur, vooral over de manier waarop hij steeds weer inparkeert bij het hotel.

Donderdag 7 oktober 2021

Na het (weer voortreffelijke) ontbijt, met de bus naar het Hansa museum. Izak verdeelde de totale groep in 4 kleine groepen om elk een kwartier na elkaar te starten met de rondleiding in het Hansamuseum, te beginnen vanaf 11.00 uur. Jammer dit keer dat het allemaal binnen was, want het was weer prachtig weer. Wij mochten als eerste groep mee met de gids Helena Morgenstern. Het museum zag er prachtig uit en was anders dan andere musea. Hier binnen had men oud (de getoonde objecten en onderwerpen) en nieuw (het museum zelf was pas 6 jaren oud) op echt fantastische wijze met elkaar verbonden. Ook de opbouw van de route was in kloppende chronologische volgorde getoond. Het startte in de middeleeuwen met ook de opgravingen in Lübeck en via een vestiging van Hanzesteden en -routes in halverwege de 20^e eeuw. En alles wat ermee te maken had zoals handelswaar, portretten van handelaren, vervoer van handel, de verspreiding van de pest en de vergaderingen van de Hanzesteden etc.

Na het Hanzemuseum naar Mr. Wu. Een groot chinees restaurant waar alles voor een lunch weer veel te lekker was en we er weer redelijk veel van namen. Hierover later weer meer. Gelukkig mochten we nog een iets ruimere tijd dan in het programma stond op eigen houtje een stadswandeling of een shopping-activiteit maken in het centrum. Onze gangen waren o.a. richting een kerk en de winkel en het museum van Niederegger. Niederegger is de grootste producent van marsepein en produceert gemiddeld 30 kg aan marsepein-producten per dag. Dat is bijna 11.000 kg per jaar.

Na een terrasje gepakt te hebben op de Marktplatz, naar de bus en naar het hotel.

Zoals dinsdag hadden we tussen de middag weer voldoende chinees tot ons genomen om voor de avondmaaltijd de kok van het hotel weer te beledigen.

De vragen van vandaag zijn aan Ruud. Ruud: Het Hansamuseum is een mooi museum. Goede gids, een van oorsprong Russische mevrouw. Het was boven verwachting interessant. Bij mij veel herkenning van Hanzesteden zoals o.a. Kampen en Zwolle. Goede keuze om 4 groepjes van 11 te maken voor de rondleiding. De samenstelling van de groep is niet leidend, inbreng van gids was belangrijk. Ook nog even Burg Kloster bezocht. Daar was niet veel te zien. Daarna naar de chinees. Het smaakte fantastisch, maar natuurlijk weer teveel gegeten. Twee keer warm op één dag is gewoon teveel. Nog wel door 2 oude straatjes gelopen die ons waren aanbevolen. Heel mooi. Ik ben niet weg van het hotel. Bij binnenkomst op maandag lag er nog veel rommel op de vloer en smerige voetstappen. Ik heb eigenlijk alleen maar betere hotels gehad bij deze reizen, waar ik al veel jaren mee ga.

Vrijdag 8 oktober 2021

Na het ontbijt, afrekenen en de sleutels (kaarten) inleveren. Bij het afrekenen aangegeven dat ik niet het hele hotel wilde kopen. Het was gewoon de prijs van de gebruikte dranken. We hadden toch meer gedronken dan we dachten. Er na deze duizeling toch in geslaagd te koffers in de bus te plaatsen.

Rond 09.00 uur zijn we vertrokken.

Het is weer prachtig weer.

Onderweg eerst 2 ronden BINGO gespeeld als op de heenweg. Met dezelfde categorie (eenvoudige en goedkope) prijzen. Maar ook hier ging het weer om de activiteit. Bij dezelfde Raststätte als op de heenweg, die ook van de andere kant bereikt kon worden, gestopt voor sanitaire behoefte(n) en een lunch. Daar rond 13.00 uur weer weg gereden, bestemming Deurningen. Bij Fans op den Bult een heerlijke afscheidsmaaltijd genoten. Tijdens/na de maaltijd werden over en weer bij een aantal mensen de gebruikelijke veren in hun k*** gestoken.

Hierna van 6 deelnemers afscheid genomen en koers gezet richting eindpunt Herveld. Hier rond 18.50 aangekomen. Afscheid van elkaar genomen en ieder ging zijns weegs, naar huis.

Afsluiting

Het was serieus mijn bedoeling om dit verslag binnen de 3 A4-tjes te houden. Maar ik kwam uit op 8 A4-tjes. Ik heb dus flink moeten schrappen in mijn wollige taal. Ik zou bij drastisch schrappen dan alleen op het noemen van het vertrek- en aankomsttijdstip zijn blijven steken. Dus heb ik een aantal details en activiteiten van mensen noodgedwongen verwijderd. Ik hoop dat ik er in ben geslaagd om onze PolMarCo Lübeck-week voldoende weer te geven. Ik hoop ook dat ik – ondanks de lengte - het zo luchtig heb kunnen houden dat iedereen het helemaal leest.

We maken hier overigens wel vanzelfsprekend een uitzondering voor de organisatoren Izak en Ineke. Bedankt voor de inspanningen die jullie in de voorbereiding van- en tijdens de reis hebben gedaan.

Een uitzondering is ook meer dan op z'n plaats voor Ron, de chauffeur. Hij heeft ons veilig en rustig naar en van de plaats van ons tijdelijke verblijf vervoerd. Wel jammer dat hij pas bij het einde liet weten dat hij dit pas 2 maanden doet en dat dit zijn eerste meerdaagse reis was. We hadden meer in de zenuwen gezeten als we dat vooraf geweten hadden. Perfect Ron. We hebben het totaal niet gemerkt.

Carla was de bron, samen met de aantekeningen. Andre heeft het geschreven. Het was een mooie PolMarCo-reis.

Carla en Andre.